

Sosyal Değişim ve Toplumsal Adaletin Yeniden İnşasında Sosyal Arabuluculuk Eğitimleri

Abdulselami SARIGÜL, Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, assarigul@agri.edu.tr, Türkiye, 0000-0002-1272-5274

MAKALE BİLGİSİ	ÖZET
Geliş : 02.01.2024	<p>Küreselleşme, teknolojik gelişmeler ve sosyal medyanın yaygınlaşması ile birlikte hızlı bir seyir izleyen sosyal değişim toplumsal değerler üzerinde çeşitli dönüşümlerin yaşanmasını neden olmuştur. Evrensel etkileri olan bu büyük sosyal değişimin olumlu, olumsuz toplumsal, bürokratik, hukuki ve ekonomik sonuçları olmuştur. Bu sonuçlardan bazıları toplumda anlaşmazlık kaynaklı gerilime, çatışmaya ve şiddete yol açmıştır. Toplumsal yaşamda şiddetin suç teşkil edecek boyuta ulaşması, modern devletler için sosyal, hukuki, bürokratik ve ekonomik açıdan ağır bir yük haline gelmiştir. Modern toplumlarda uzlaşmazlık kaynaklı çatışma ve şiddetin ortadan kaldırılması için sosyal arabuluculuk bir çözüm yolu olarak görülmekte böylece toplumun geleceğinin güvenli bir biçimde inşa edilmesi amaçlanmaktadır. Bu çalışmada sosyolojideki çatışma ve uzlaşma kuramları bağlamında; küreselleşme, teknolojik gelişmeler, sosyal medya kaynaklı meydana gelen sosyal değişimin yol açtığı, toplumsal huzursuzluğu ve gerilimi ortadan kaldırmak, adli yoğunluğu azaltmak ve toplumsal adaleti yeniden inşa etmek amacıyla sosyal arabuluculuk değerlendirilecektir. Araştırmada nitel araştırma yöntemi desenlerinden temel nitel araştırma deseni kullanılmıştır. Veri toplama yöntemi olarak doküman incelemesinden yararlanılmıştır. Kaynak taraması sonucunda çalışmanın bulgularına ilişkin elde edilen veriler toplumsal alanda yer alan çıkar çatışmalarının gerilime yol açtığı ve hukuksal alanda büyük bir yoğunluğa neden olduğu yönündedir. Modern devletler bu sorunlar karşısında toplumsal barışı ve toplumsal adaleti sağlamak için sosyal arabuluculuk mekanizmasını aktif bir şekilde sahaya sürmüş hukuksal ve toplumsal adaletin sağlanması amaçlanmıştır. Sonuç olarak sosyal arabuluculuk toplumun sağlıklı bir zeminde devamı için sosyal yapıda oluşan gerilim ve şiddete neden olan olaylarının önlenmesi, toplumsal barışın ve adaletin sağlanması noktasında bir çözüm olarak düşünülmüştür.</p>
Kabul : 21.04.2024	
Makale türü : Araştırma makalesi	
Atıf	Anahtar kelimeler : Sosyal değişim, sosyal arabuluculuk, yapısal işlevselcilik, sosyal adalet
	Sarıgül, A. (2024). Sosyal Değişim ve Toplumsal Adaletin Yeniden İnşasında Sosyal Arabuluculuk Eğitimleri. <i>International Journal of Progressive Studies in Education</i> , 2(1), 1-13. https://doi.org/10.5281/zenodo.11077374

Social Mediation Trainings in Social Change and Reconstruction of Social Justice

Abdulselami SARIGÜL, Ağrı İbrahim Çeçen University, assarigul@agri.edu.tr, Türkiye, 0000-0002-1272-5274

ARTICLE INFO	ABSTRACT
Received : 02.01.2024	<p>With globalization, technological developments and the widespread use of social media, social change has led to various transformations in social values. This significant social change has had both positive and negative impacts across various spheres. Tensions and conflicts arise from disagreements, with criminalizing violence becoming a burden for modern states. Social mediation is increasingly seen as vital for resolving conflicts and fostering a safer society. In this study, in the context of conflict and reconciliation theories in sociology; social mediation will be evaluated in order to eliminate social unrest and tension, reduce judicial intensity and rebuild social justice caused by social change caused by globalization, technological developments and social media. Basic qualitative research design, one of the qualitative research method designs, was used in the study. Document analysis was used as data collection method. As a result of the literature review, the findings of the study indicate that conflicts of interest in the social sphere lead to tension and cause a great intensity in the legal field. In the face of these problems, modern states have actively introduced the social mediation mechanism to ensure social peace and social justice in order to ensure legal and social justice. As a result, social mediation has been considered as a solution to prevent the incidents that cause tension and violence in the social structure, to ensure social peace and justice in order to maintain society on a healthy basis.</p>
Accepted : 21.04.2024	
Article type : Research article	
	Keywords : Social change, social mediation, structural functionalism, social justice

GİRİŞ

İnsanoğlu hem sosyal hayatta hem de gündelik yaşamda birçok sorunla karşı karşıya kalır. Sorunlar bireysel, toplumsal, bireyle birey veya bireyle toplum arasında olabilir. Bu sorunları her toplum kendi kültürel yöntemleriyle çözüme kavuşturur. Uzlaşmazlığa sebep olan bireyle bireyi veya bireyle grubu karşı karşıya getiren sorunlar toplumsal yapıya zarar verebileceğinden yapı kendi geleceğini devam ettirebilmek için çeşitli biçimlerde bu sorunlara çözümler getirmektedir. Geleneksel yapılarda sorunların çözümünde yaşlılardan oluşmuş ihtiyarlar heyeti varken modern çağlarda daha örgütlü hukuksal temelli profesyonellerin oluşturduğu bürokratik sistemler bulunmaktadır. Yeni sistemde ihtiyarlar heyetinin rolü ise hukuktan ziyade yönetimde yer almaktadır (Erat, 2016; Göküş vd., 2013; Yılmaz & Mecek, 2019). Modern çağlarda suç teşkil eden unsurlar yasalarca tanımlanmış bu suçların işlenmesine bireyler rıza gösterse bile kamu davası adı verilen davalarla toplumun düzeni ve sistemi korunmaya çalışılmıştır (Özen, 2009; Yılmaz, 2009). Adli suçlar dışında toplumda bireyler arasında anlaşmazlıklara yol açan ancak suç olarak tanımlanmayan durumlarda mevcuttur. Bunların ortadan kaldırılması toplumsal huzur ve refah için son derece önem taşımaktadır. Toplumda iki kişinin veya iki grubun arasındaki anlaşmazlıklar çeşitli çatışmalara, kavgalara dolaylı olarak toplumsal huzursuzluğa neden olabilmektedir. Geçmişe bakıldığında zaman küçük anlaşmazlıklarla başlayan olayların büyük kavgaların ortaya çıkmasına neden olduğu görülebilmektedir (Şahin, 2018; Tezcan, 1981). Bundan dolayı küçük anlaşmazlıkların çözüme kavuşturulması toplumsal huzur için önemli ve gerekli görülmüştür. Geleneksel toplumlarda bu uzlaşma işini yerine getiren ihtiyarlar heyeti varken modern zamanlarda ihtiyarlar heyeti varlığını mahalli yönetimlerde devam ettirmiş ve çeşitli alternatif arabuluculuk hizmetleri modern devletler tarafından işlevsel hale getirilerek bürokrasinin ve adli yükün hafifletilmesi hedeflenmiştir (Hegem, 2021). Bu girişimlerle toplumun mayasının barış ve huzur üzerine bina edilmesi amaçlanmıştır.

Sosyoloji biliminde toplumsal yapılar temelde iki hal üzere bulunurlar. Biri toplumu güç ilişkileri üzerinden ele alan çatışmacı kuramdır. Bu kurama göre toplumda belirli karşıtlıklar üzerinden güç ilişkileri kurulmuştur ve bunlar arasında bitmeyen bir çatışma vardır. Bu çatışmalar toplumun devamına da katkı sağlayabilmektedir. İkinci önemli hal uzlaşma toplumunda yapılar arasında bir işlevsellik ve uyum söz konusudur. Toplum birbiriyle uyumlu çeşitli parçalardan oluşmaktadır. Bu parçaların her birinin bir işlevi vardır. Bir araya geldiklerinde birbiriyle uyumlu toplum denen yapıyı meydana getirirler (Polama, 1993; Ritzer & Stepnisky, 2013; Swingewood, 1998). Modern devletlerde genellikle vatandaşı koruma amaçlı çıkarılan hakem heyetleri toplumsal uzlaşma için oluşturulmuş yapıya örnek olarak verilebilir. Bu tür hakemlerden oluşan heyetlerin uyuşmazlıklara karşı sundukları çözümler meslek içinde hâkim tarafından yürütülmemektedir. Bundan dolayı bu tür heyetlerin sundukları hizmetler yargılama dışı bir anlaşmazlık çözüm yöntemi olarak ifade edilebilir (Budak, 2015; Çelik, 2018; Çiçek vd., 2015; Döner, 2017; Ermenek, 2013). Anlaşmazlık çözüm yöntemleri eğer işe yararsa toplumda düğümler ve çatışmalar yaşanmasına engel olabilir. Bu şekilde toplumsal yaşamda uzlaşmazlık kaynaklı şiddeti ortadan kaldırıp, sosyal barışı sağlayacak ortak zemin için önemli bir araç olan alternatif çözüm yolları

kültürel hayata eklenmiş olur. Bu alternatif çözüm yöntemlerinden birisinin de sosyal arabuluculuk ve buna dair eğitimler olduğu söylenebilir.

YÖNTEM

Bu araştırmada nitel araştırma yöntemi desenlerinden temel nitel araştırma deseni kullanılmıştır. Nitel araştırmanın temel özelliklerinden biri, bireylerin sosyal dünyalarıyla etkileşim içinde gerçekliği inşa etmeleridir. Dolayısıyla inşacılık, temel nitel çalışma olarak adlandırılan çalışmanın temelini oluşturur. Burada araştırmacı, bir olgunun ilgili kişiler için taşıdığı anlamı anlamlandırmakla ilgilenir (Merriam ve Tisdell 2015). Araştırmada veri toplama yöntemi olarak doküman incelemesi kullanılmıştır. Doküman incelemesi, araştırmalarda bir veri toplama yöntemi olarak hem tek başına hem de diğer veri toplama yöntemleri ile birlikte kullanılabilen bir yöntemdir (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Bu araştırmada ise tek başına bir veri toplama yöntemi olarak kullanılmıştır.

ÇATIŞMA VE UZLAŞMA KURAMLARI VE SOSYAL ARABULUCULUK

Sosyal değişimlerin yaşanması toplumlardaki ihtiyaçların şeklini biçimini ve boyutunu değiştirebilmektedir. Sosyal yaşamın değişimiyle birlikte geleneksel toplumlarda insanların anlaşmazlıklarını çözen arabuluculuk faaliyetleri modern zamanlarda devlet eliyle inşa edilerek daha sistematik ve daha profesyonel bir biçim kazanmıştır. Sistemli olarak oluşturulan arabuluculuk faaliyetleriyle daha barışçı bir toplum yapısının oluşması, adli ve bürokratik yükünde hafifletilmesi amaçlanmıştır. Devletler, arabuluculuk faaliyetlerini, meydana gelen anlaşmazlıkların diyalog yoluyla taraf olmayan bir yapı tarafından çözülmesini sağlayan barışçıl çözüm yollu olarak gördükleri için kullanmaktadırlar (Güler, 2016). Çünkü bir toplumun devamını sağlayan en önemli özelliklerden olan sosyal adalet ve barışın sağlanması ancak toplumun kendi içindeki uzlaşmazlıklarını ve çatışmalarını iç dinamikleriyle çözmesi ile mümkündür. Marx toplumda çatışmaların ve anlaşmazlıkların insanın doğa durumundan koparak özel mülkiyet anlayışına geçmesiyle birlikte ortaya çıkmaya başladığını belirtir (Etgü, 2008). Çünkü özel mülkiyet anlayışları yalnız bir toprağı çevirip “burası benim” demek değildir. Özel mülkiyetin dayandığı temel felsefe toplumda yaşayan ötekileri sömürüye dayanmaktadır (Bulut, 2006). Bu açıdan geçmişten günümüze gelindikçe kapitalizm ve özel mülkiyetin arttığı göz önüne alındığında oluşan özel mülkiyetin sömürüyü arttırabileceği dolaylı olarak toplumsal çatışmaları tetikleyebileceği söylenebilir. Çatışmacı kuram temelde çalışan ve işveren arasındaki rekabete ve çıkar grubunun kendi faydasına çalışması tezine dayanmaktadır. Odak noktası çatışan gruplar arasındaki farklılaşan güç ilişkileridir. Bu güç ilişkilerini belirleyen temelde üç öge vardır. Bunların ilki sosyal yaşamda konuşulmamış fakat insanların tamamının elde etmeye çalıştıkları ortak çıkarlar mevcuttur. İkinci önemli madde toplumda yer alan tüm etkileşimlerin temelinde güç yer alır. Çünkü güç bölüşümün nasıl olması gerektiğini belirleyeceğinden kaynakların paylaşılması noktasında çok önemli bir etkiye sahiptir. Üçüncü madde ise oluşturulmuş değerlerin ve fikirlerin tüm sosyal kimliği ve amaçları ortaya koyan vasıtalar değil, Marksist literatüre göre söylemek gerekirse, seçkin grubun hedefleri için

oluşturulmuş ideolojiler ve silahlardır (Wallace & Wolf, 2013). Bunlarla birlikte çatışmaların yalnız olumsuz değil olumlu yönleri de bulunmaktadır. Çatışma çözülmeye başlamış toplumsal grubu bir araya getirip yakınlaştırabilir. Çatışma çöken bir toplumsal yapıyı bütünleştirebilir. Bunu bilen bazı propagandacı yönetimler kendilerine hayali düşmanlar üretebilir veya güçsüz düşmanı büyütüp bunun üzerinden zıtlıkları söylemlerle büyüterek toplumsal yapıyı güçlendirmeye çalışabilirler. Toplumda yer alan farklı gruplar vardır bunların bir kısmıyla çatışmak ötekilerle birlik olmaya götürebilir. Ayrıca toplumda meydana gelen çatışmalar pasif kalmış yapıları aktif hale getirip toplumsal yapıda iletişimi ve uzlaşma ihtimalini veya barışçıl yolların açılmasını sağlayabilir. Ancak bütün bunların çatışmaların toplumsal yapıda bozuk işlevlerinin olduğu göz ardı edilmemelidir (Ritzer & Stepnisky, 2013).

Toplumsal çatışmaların yapıcı ve yıkıcı etkileri mevcuttur. Farklı toplumlarla girilen çatışmalar içeride bütünleşmeyi sağlayarak biz kimliğini oluşturabilir. Çatışmanın içerde olması ise toplumsal yıkımlara neden olabilir. Ancak bütün bunlara rağmen toplumlarda yalnız çatışmalar yoktur. Sosyal yaşamda belirli gruplar arasında sıkı iş birliği ve iletişimde bulunmaktadır. Bunu bilen ve bunu savunan kuramcılar çatışmacı doğa durumu karşısında toplumun canlı bir organizma olarak gören ve toplumun işleyişinin devam ettirebilmesi için uzlaşmacı yapısının olması gerektiğini savunan yapısal işlevselcilerdir. Toplumlarda uyumsuzlukları kavramak, onları organik durumları içinde ele almak, bütünü meydana getiren parçalar arasındaki anlaşmazlıkları anlayarak çözüme kavuşturmak Durkhem için toplumun devam etmesi yönünde atılmış önemli bir adımdır (Polama, 1993). Eğer toplumda sorunlar karşısında çözümler geliştirilmezse patolojik durumlar oluşur. Bu patolojiler toplumda huzursuzluklara ve adaletsizliklere yol açarak hoşnutsuzlukların oluşmasına neden olabilir. Nihai olarak sosyal düzen bozulur karmaşa ve çatışmalar meydana gelebilir. Toplum normalleşmek için kendi içindeki çözüm mekanizmalarını kullanarak denge haline yeniden dönmeye çalışır (Polama, 1993; Swingewood, 1998). Uzlaşmada toplumun bu denge haline geçiş süreçlerinden biri olarak ifade edilebilir. Yapısal işlevselcilik uzlaşmanın toplumun temel unsuru olduğunu toplumun varlığının devam etmesi için ön şart olduğunu ifade eder. Bunu üç önemli başlıkta dile getirir. İlki sosyal yapının bütünlüğü belirli işlevlerle birbirine bağlanarak bir bütün oluşturmaktadır. Bu görüş toplumsal yapının farklı unsurlarının en üst basamakta bir bütünün parçaları olduğunu ifade eder. İkinci başlık toplumda yer alan tüm yapıların kültürel ve sosyal yönden bir işlevinin olduğu yönündeki kabulüdür. Üçüncü ve son başlık ise zorunluluktur. Bu ilke toplumda yer alan tüm parçaların mekanizmanın sağlıklı işleyişi için olmazsa olmaz unsurlar olarak görür. Bunlar yapısal işlevselciliğin temel unsurlarıdır. Bu unsurlar toplumda asıl olanın uzlaşma olduğunu ve bunun dayanışmayı beraberinde getirerek toplumun işleyişini sağladığı yönünde bir görüş ileri sürer. Ancak Merton yapısal işlevselciliğin bu ilkelerini eleştirerek daha orta ölçekte bir yapısal işlevselciliği savunur. Bu büyük yapısal işlevselciliğin küçük toplumlara açıklamada işe yarasada büyük toplumlara izah etmede yetersiz olduğunu savunur (Polama; 1993). Toplumda yer alan tüm parçalar bütünle uyum sağlamayabilir. Her sosyal yapı, inanç ve düşüncenin de olumlu işlevleri olmayabilir. Ancak bunun yanında Parsons'a göre toplumsal sistem; okullar, dini cemaatler, aileler gibi tüm grupları kapsayan sosyal yapıyı yansıttığını ve toplumsal olanın kendine

yeten yapı anlamına geldiğini ifade eder. Bireysel ve toplumsal ihtiyaçlar bu kendine yeten yapının içinde giderilmektedir (Polama; 1993; Ritzer & Stepnisky, 2013). Yapılar arasında zaman zaman çatışmalar olsa da odaklanması gereken yön toplumsal yapıların devamı için oluşturulmuş uzlaşmacı ve sorun çözen işlevleridir. Çünkü bu yön toplumları ayakta tutmakta anlaşmaları sağlamakta ve yapının devamı için imkânlar oluşturmaktadır. Sonuç olarak aynı toplum içindeki grupların çatışması toplumların varlığını içte ve dışta tehlikeye sokabilir. Bunun yanında uzlaşmalar toplumların kendi sorunlarını çözerek içte daha huzurlu ve barış ortamını tesis ederken, dışa karşı daha güçlü bir duruş sergilemelerini ve varlıklarını uzun süre devam ettirmelerini sağlayabilir.

TOPLUMSAL UZLAŞI VE ARABULUCULUK EĞİTİMLERİNİN ETKİN ROLÜ

Türk toplum yapısında uzlaşmazlıkların olabileceği gerçeği göz önüne alınarak sosyal yapıdaki çatışmaların ortadan kaldırılması ve ayrılıklara son verilmesi için ihtiyar heyeti veya aksaçlılar adı altında belirli uzlaşma ve istişare heyetleri oluşturulmuştur. Toplumsal çatışmalar bu uzlaştırmacı ve arabulucu heyetler tarafından ele alınarak çözüme kavuşturulmaya çalışılmıştır. Dolayısıyla toplum içindeki bireylerin veya grupların kendi içinde çatışması engellenerek toplumun devamı yönünde önemli adımlar atılmıştır. Temel amaç çatışmaları ortadan kaldırıp, toplumsal refah ortamının oluşturulması ve huzurlu toplumsal barış ortamının sağlanmasıdır (Döner, 2009; Ercoşkun, 2012; Erdagöz, 2012; Mor, 2017; Yıldız vd., 2016). Türk toplum yapısına bakıldığında çok eski zamanlardan bu yana sosyal yaşamda sorunların çözümü noktasında belirli yapıların olduğu söylenebilir. Eski metinlerde özellikle Dede Korkut ve Salur Kazan'ın bu anlamda sosyal arabuluculuk rolünü üstlenerek toplumsal sorunların çözüme kavuşturulduğu böylelikle sosyal ve entelektüel açıdan uzlaşma üzerine oturmuş bir sistemin olduğu ifade edilmiştir (Öksüz, 2022). Günümüze geldiğinde kurumların kendi kültürleri ve mevzuatları çerçevesinde ortaya çıkan kişiler veya gruplar arası sorunların çözümü noktasında sosyal arabuluculuk alternatif bir sorun çözüm metodu olarak geliştirilmiştir (Hegem, 2021). Türkiye'de 2012 yılında çıkarılan 6325 Sayılı Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu'nda temelde hukuki konularda meydana gelen uyuşmazlıkları çatışmaya varmadan arabuluculuk vasıtasıyla çözümlenmesi noktasında düzenlemelere dayanmaktadır. İlgili kanunda arabuluculuk; belirli yöntemler kullanarak, görüşme ve diyalog yoluyla farklı konular üzerinde uyuşmazlık yaşayan tarafları buluşturan ve birbirlerini daha iyi anlayarak uzlaşmazlıklarıyla ilgili çözümler üretmelerini sağlamak için oluşturulan iletişim süreci şeklinde tanımlandığı ifade edilebilir. Bu süreçte taraflar birbirleriyle uzlaşmazlarsa arabuluculuk sistemi bu duruma bir çözüm önerisi getirebilmektedir. Ayrıca kanunun 3 maddesinde her iki tarafında arabulucuya müracaat, süreci devam ettirme ve neticelendirme veya arabuluculuk sürecinden cayma gibi konularda serbest olduğu bildirilmiştir (Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu 2012). Bu açıdan Türkiye'de oluşturulan sistemin çok özgürlükçü ve demokratik olduğu görülmektedir.

Sosyal arabuluculuk; dostane bir şekilde uyuşmazlıkların çözümü noktasında vakaların mahkemelere gitmeden, tarafların gönüllü olarak kabul ettikleri, tarafsız bir biçimde olaylara yaklaşan sosyal

arabulucunun hakemliğini kabul etmeleri sonucu ortak bir zeminde uzlaşmalarına dayanan bir sistemdir (Hegem, 2021). Anlaşmazlıkların farklı bir çözüm yöntemi olarak kullanılan arabuluculuk farklı fikirleri olan tarafları görüşme sağlanarak çıkarları noktasında ortak bir zeminde buluşturmayı amaçlamaktadır. Bu sistemin kullanılmasının sonucunda iki tarafta belirli şeylerden taviz vererek kazanmayı amaçlanmaktadır. Arabuluculuk yöntemiyle en azından sosyal yaşamda bireylerin veya grupların birbirlerine tavır alarak toplumsal sistemin belirli aşamalarda tıkanması engellenmektedir. Bu sebeple uyuşmazlıklarda tarafsız üçüncü kişilerin veya sistemin duruma el atması sürecin yönetimi aşamasında önemli çözüm noktalarını ortaya çıkarabilmektedir (Asadova & Rahimli, 2023). Cumhurbaşkanlığı Hükümet sisteminin On birinci Kalkınma Planınının 762. maddesine bakıldığında toplumda alternatif problem çözme biçimlerinin yaygınlaştırılmasının teşvik edildiği görülmektedir. Bu bağlamda Adalet Bakanlığı, İç İşleri Bakanlığı, üniversiteler, vakıflar ve sivil toplum kuruluşları ortaklığı ile projeler yapılmakta insan hakları, şiddetle mücadelede toplumsal alanda sosyal arabulucu aktörler yetiştirilmesi için eğitimler planlanmaktadır. Projenin temel amacı arabuluculuk sisteminin geliştirilmesi ile sosyal hayatta meydana gelen uyuşmazlıkların şiddete evrilmeden çözüme kavuşturulması ve devlet kurumlarında çok sayıda idari soruşturmanın önüne geçilmesinin en insani problem çözme yöntemi olan “sosyal aracılık modeli”nin hayata geçirilmesi ile mümkün olabileceği düşünülmektedir. Sosyal yaşamda ortaya çıkan uzlaşmazlıklar bazı noktalarda şiddeti ortaya çıkarıp toplumsal çözülmeye ve toplumsal kampaşmalara neden olabilmektedir. Bundan dolayı sosyal arabuluculuğun temel amaçlarından birisi anlaşmazlık sonucunda taraflardan birine yansıyabilecek güvenlik, beslenme, eğitim, barınma, sağlık gibi temel hakların kullanımını noktasındaki tüm müdahaleler şiddet olarak ele alınmış bunun önlenmesi için sosyal arabuluculuk bir çözüm yolu olarak değerlendirmiştir (Hegem, 2021).

Türkiye’de özellikle son yıllarda büyük oranda dış göç kaynaklı dolaşım yaşanmış özellikle Ülke, Suriye ve Afganistan’dan büyük oranda göç almıştır. Bununla birlikte kırdan kente doğru yaşanan iç göç, Covid- 19 Pandemisi, teknolojik gelişmeler ve sosyal medyanın yaygınlaşması sonucu tüm dünyada olduğu gibi Türkiye’de de alışılmış geleneksel sosyal yapının çözülüp başka şekillere evrilmesine yol açmıştır. Bu hızlı sosyal değişim, geleneksel değerlerin çözülmesi, yeni durumların hukuki olarak tanımlanmamış olması ve toplulukların kendi içsel adalet ölçülerini hukuk dışı olarak gündelik yaşamda uygulama arzuları gibi nedenler çeşitli toplumsal sorunların ortaya çıkmasına ön ayak olmuştur. Bu sorunların başında; güvensizlik, huzursuzluk, hoşnutsuzluk, çatışmalar, şiddet ve buna bağlı olarak suçun sosyal hayatta ortaya çıkması sayılabilir (Alpman & Yarcı, 2018; Boran, 2021; Çakı, 2018; Geyik, 2018; Karakuş, 2013; Karasu, 2018; Sirkeci, 2017). Toplumsal yapıda her grubun kendi adaletini uygulaması ve bunun hukuk dışı kazanımlarının olması örnek teşkil edebilmektedir. Hukuksuz durumun kazanımlarının öteki gruplar içinde duyulması ve güçlü olan grupların ötekiyle ilişki biçimini çatışma üzerinden inşa etmesine yol açabilmektedir. Bu döngü yeni kurulacak ilişki biçimlerini etkileyip, gruplar arasında her diyalog veya menfaat paylaşımı çıkar çatışmalarını yeniden ve daha güçlü bir biçimde inşa edebilir. Adli soruşturma sayılarının artması (Çakmakkaya vd., 2019) ve toplulukların kendi adalet anlayışlarını sosyal yaşama yansıtmaları toplumsal şiddet olaylarını arttırmış olabilir. Bazen bu şiddet

mültecilere karşı fiziksel, kültürel ve ekonomik birçok farklı alanda tezahür edebilmektedir (Kaya, 2020). Sonuç olarak şiddet sorunların çözümü noktasında kadın-erkek, birey-grup ve grup-grup arasında güç ilişkilerine dayalı alternatif bir çözüm yolu olarak kullanılmış bunun yaygınlaşmasının toplumsal çatışmaları arttırdığı söylenebilir. Toplumsal çatışmaların artması insan ilişkilerinin, aile yapısının, sosyal yaşamın ve öteki ile bireyin kurduğu ahlaki ölçüleri etkileyerek sosyal değişime neden olabilir. Sosyal değişimle birlikte değerlerin yeniden tanımlanması ve bazı gruplar tarafından şiddetin işlevsel kabul edilmesi toplumsal risklerinin tekrar inşa edilmesini ve yaygınlaştırılmasını teşvik edebilir.

Durkheim'e göre toplumlar sosyal değişimin olduğu dönemler yaşarlar bu dönemlerde alışla gelmiş kurallar çözülür toplumsal yapıda farklı uygulamalar devreye girer bu durum sosyal yaşamda anomi yaşanmasına neden olabilir (Durkheim, 1986; Swingewood, 1998). Anomi sosyal yaşamda farklı uygulamalar doğurabileceği için uzlaşmazlıkları arttırıp, şiddetin ortaya çıkmasına zemin hazırlayabilir. Anominin ortadan kaldırılması için sosyal yaşamda yer alan kurallar yetersizse konjonktüre göre yeniden güncellenmesi gerekebilir. Sosyal değişim sonucunda toplumsal kuralların öğrenilmesi için yeni sosyalleşme alanlarının oluşturularak çözüm yollarının eğitim ve kamu spotlarıyla desteklenerek toplumsal hayatta yaygınlaştırılması anominin ortadan kaldırılmasını sağlayarak kuralların sosyal ilişkilerin zeminine oturmasını sağlayabilir. Bu bağlamda toplumsal kuralların öğrenilmesi, bunların kabul görmesi, sosyal yaşamda karşılık bularak yaygınlığı, toplumda uzlaşmayı ve düzeni ayakta tutacak temel unsurlar olarak görülebilir. Göç, savaş, teknolojik gelişmeler, sosyal medyanın yaygınlaşması, kültürel yapıda meydana gelen farklılıklar gibi sosyal değişim unsurları veya bireyler ve gruplar arasında meydana gelen çıkar çatışmalarından kaynaklı oluşan uzlaşmazlıklar toplumsal yapıyı ayakta tutan kuralları ortan kaldırabilir veya zayıflatarak anomiye zemin hazırlayabilir. Ancak değişimler yoluyla çözülen bağların güçlendirilmesi için yönetimler tarafından atılan adımlar bu yeni durumları hızlı tespit etmeyi ve çözüm yollarını içinde barındırırsa "anomi" durumu uzun sürmeden sorunların çözümü noktasında yeniden bütünleştirici sosyal adımlarla toplumun sağlıklı yeni bir zemine oturması sağlanabilir. Çünkü Durkheim'e göre anomi durumu patolojik bir yapıya gönderme yapar ve tedavi edilmesi gereken bir hastalığı ima eder. Bununla birlikte Durkheim sosyal bir teorisyen olmasının yanında, toplumsal çözülmenin olmaması için tıp doktoru gibi patolojik durumlara teşhis koyarak tedavi edilmesi gerektiğini savunur (Ritzer & Stepnisky, 2013). Bu yöntemle sosyal yaşamda ortaya çıkan sıra dışı durumların çözümü anomiyi dolaylı olarak toplumsal çözülmeyi ortadan kaldırma noktasında sosyologlara fikir vererek yöneticiler için çözüm yolları ortaya koyabilir. Toplumda özellikle anormal biçimde artan şiddet durumları, insan hakları ve demokrasi ile ilgili sorunlar ortaya çıkmaya başladığında olağanüstü problem çözme yöntemlerinin hayata geçirilmesi gerektiği düşünülmektedir. Sosyal arabuluculukta, insan hakları, şiddeti önleme ve demokrasiyle birlikte ele alınır ve birbirini tamamlayan kavramlarla sistemler tarafından geçerli çözüm yollarından biri olarak değerlendirilmekte bu kavramların içinde olduğu sosyal politikaların sorunları çözme noktasında etkili olacağı düşünülmektedir. Bunun için sosyal arabulucu yetiştirme eğitimleri düzenlenmektedir (Hegem, 2021).

SOSYAL ARABULUCULUK VE TOPLUMSAL BEKLENTİLER

Toplumların varlıklarını devam ettirmeleri ve geleceğin güvenli bir şekilde inşa edilmesi için önemli yapı taşlarından birisi sosyal adaletin sağlanmasıdır. Sosyal adaletin sağlanması için sosyal yapılar arasındaki uyumun tesis edilmesi gerekmektedir. Örneğin sağlıklı bir ailede yetişmiş bir insan eğitim sistemine yönlendirilecek iyi eğitim alıp meslek sahibi olacak toplumun öteki bir unsuru olan ekonomi içinde değerlendirilerek toplumsal yapının unsurları arasında uyum ve bütünleşme sağlanacaktır. Ekonomik yaşama katkı normal şartlar altında toplumsal refahı artırıp sosyal kalkınmaya ön ayak olmaktadır (Ritzer & Stepnisky, 2013). Dolayısıyla toplumlar sosyal yapı içinde sergiledikleri her eylemden hesap edilmiş belirli beklentiler içine girebilirler (Meriç, 1998). Sosyal arabuluculukta belirli faydalar üzerine hesap edilmiş toplumsal bir eylem olarak ifade edilebilir. Toplumsal eylemin içinde kamu kurumları, sivil toplum kuruluşları ve vatandaşlarla birlikte sosyal diyalogun artırılması ve büyük bir tehlike olarak düşünülen şiddetin ortaya çıkardığı olumsuzluklarının ailede, okulda ve gündelik yaşamda karşılık bulmadan önlenmesi genel amaç olarak belirtilebilir. Bununla beraber sosyal arabuluculuk girişiminin başka bir hedefi şiddetin yol açabileceği travmaları önlemeye yönelik iyileştirici, koruyucu ve onarıcı destek paketlerinin yaşama geçirilerek toplumsal şiddet ve suça karşı mücadele etmek amacıyla mahallelere, okullara, kurumlara ve özel kuruluşlara yeterli sayıda sosyal arabulucu yetiştirmek için eğitimler düzenlemektedir (Hegem, 2021). Bu açıdan değerlendirildiğinde sosyal arabuluculuğu ortaya koyan en önemli etkenlerden olan değerlerin öğrenilmesi ve öğretilmesi sonucunda toplumsal çatışmaların en aza indirilmesi veya ortadan kaldırılması temel unsurlardan birisidir. Bir toplumda sosyal arabuluculuk çalışmaları başladığında öncelikle uzlaşmazlık alanları belirlenmekte ve bu alanlara uygun ve değerler konulmakta veya çerçevesi belirgin bir biçimde çizilmektedir. Böylece toplumda çatışma noktalarına yönelik değerlendirme kriterleri belirlenmekte, buna uygun çözüm yollarına dair iş akış şemaları oluşturulmaktadır. Değerlerin yazılı bir biçimde ortaya konulması bile çatışmaların çözümü noktasında arabulucular olmadan metin üzerinden belirli sorunların çözümüne ön ayak olabilmektedir. Ayrıca çatışmaların çözümü noktasında belirli yazılı metinlerin veya uygulamaların olması sonraki uzlaşmazlıkları aşma noktasında yol gösterici özellikler taşıyabilir. Sosyal arabuluculuk sisteminden neler beklendiğine bakıldığında; çıkar çatışmaları veya hak mücadeleleri ve bunların adli çözüm sürecinin uzun olması toplumsal huzursuzluğun ortaya çıkmasına neden olmuş olabilir. Ardından çatışmalara dayalı olarak yapılan tutuklamaların sayısının artması bireysel ve sosyal mağduriyetlerin ortaya çıkmasına yol açabilir. Uzlaşmazlıklar ciddi bürokratik yük oluşturmakta arabuluculuk faaliyetleri adli dosya sayısında azalmayı hedefleyerek sistemin kendi problemlerini kendi içinde çözmesinin sağlanmasına odaklanmaktadır. Ekonomik beklentiler; uzlaşmazlığın olduğu taraflar arasında ticari anlaşmazlıklar varsa bu durum pazara yansıtılabilir iki taraf arasındaki alışveriş kesilip veya ticari ürünler mahkeme kararlarının sonuna kadar bekletilerek dolaylı olarak çoğu zaman ekonomik kayıplar yaşanmasına neden olabilir. Sosyal beklentiler çatışmaların durması toplumsal yapılar arasındaki sorunların çözülerek sosyal barışın sağlanması noktasında önemli bir adım olacak, uzlaşmazlıkla ortaya çıkan toplumsal ayırım yeniden bütünleşmeye evrilecektir. Ayrıca sorunlara sosyal

arabuluculuk kurumu yoluyla makul çözümler getirilerek sosyal yaşamda güçlü olan tarafın güçsüz olana karşı şiddet uygulamasının önüne geçilmesi hedeflenmektedir. Uzlaşmazlıklara yol açan çatışmalara gündelik yaşamda makul toplumsal değerlerin yer aldığı çözüm noktaları bulmak ve bunların yaygınlaşması amaçlanmaktadır.

SONUÇ

Küreselleşme, teknolojik ilerlemeler ve sosyal medyanın gündelik yaşama dâhil olması sonucunda sosyal değişimler meydana gelmekte ve bu toplumda yeni mesleklerin yeni durumların oluşmasına ön ayak olmaktadır. Toplumların büyümesi ile meydana gelen sosyal değişimle ortaya çıkan yeni durumlar yeni uzlaşmazlıkları da ortaya çıkarmaktadır. Bu uzlaşmazlıklar; kavga ve şiddet gibi toplumsal sorunlara neden olarak sosyal yaşamda huzuru bozabilmektedir. Uzlaşmazlıklar mahkemelerde ciddi adli yük oluşturmaktadırlar. Özellikle maddi temelli uzlaşmazlıklar zaman zaman ekonomik kayıpların yaşanmasına da sebep olabilirler. Bu tip kayıpların ortadan kaldırılması için bürokratik yükü azaltarak mahkemeleri rahatlatmak, ailevi, ekonomik, bireysel ve kolektif uzlaşmazlıkları gidererek şiddet sebeplerini sosyal yaşamda azaltmak ve toplumsal barışı sağlamak için modern devletler tarafından mahkemelere gitmeden sorunların sosyal arabuluculuk vasıtasıyla çözümü bir çıkış yolu olarak görülmektedir. Yeni durumlar karşısında toplumsal değerlerin bir ölçü olarak belirlenmesi ve bu değerlerin sosyal arabuluculuk gibi bir yöntemle topluma yayılması uzlaşmaları sağlayarak toplumsal huzur ortamının oluşmasını sağlayabilir. Bu noktada bakanlıklar, üniversiteler ve sivil toplum kuruluşları ortaklaşa çalışarak projeler yapmakta ve sosyal arabuluculuğun yaygınlaştırılması noktasında birlikte hareket etmektedirler. Sosyal arabuluculuk eğitimleri için yapılan projelerle arabuluculuğun yaygınlaştırılması, uzlaşma zeminlerinin oluşması ve toplumsal barışın yakalanması amaçlanmaktadır. Temel amacın ahlaki kuralların yeniden belirlenerek sosyal adalet olduğu bu girişimlerin başarılı olup olmayacağı toplumda bulacağı karşılıkla mümkün olacaktır.

Etik Metni

Bu makalede dergi yazım kurallarına, yayın ilkelerine, araştırma ve yayın etiği kurallarına, dergi etik kurallarına uyulmuştur. Makale ile ilgili doğabilecek her türlü ihlallerde sorumluluk yazara aittir.

Yazar Katkı Oranı

Yazarın bu makaleye katkı oranı, %100'dür.

Çıkar Çatışması Beyanı

Makalenin bir kurum, kuruluş, kişi ile mali çıkar çatışması yoktur.

Etik Onay

Bu araştırma etik onayı gerektirmemektedir.

KAYNAKÇA

- Alpman, P. S., & Yarcı, S. (2018). Suç, göç ve kimlik: suç teorilerinde göç olgusu. *Turkish Studies Social Sciences, 13*(18), 143-158.
- Asadova, G. & Rahimli, F. (2023). Sosyal Arabuluculuk ve Uygulama Alanları. *BENĞİ Dünya Yörük-Türkmen Araştırmaları Dergisi, 2023*(2), 119-130. DOI: 10.58646/bengi.1232335
- Boran, S. (2021). Türkiye'nin düzensiz göçle mücadelesinde geri kabul gerekliliği: Afganlar üzerinden inceleme. *Göç Araştırmaları Dergisi, 7*(2), 238-260.
- Budak, A. C. (2015). 6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun'a Göre Tüketici Hakem Heyetleri. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 16*, 77-103.
- Bulut, N. (2006). Mülkiyet konusundaki temel yaklaşımlar ve Türk Anayasasında mülkiyet hakkı. *Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 10*(3-4), 15-26.
- Çakı, A. (2018). *Geçmişten bugüne Türkiye'nin göç politikası ve Suriyeli göçmenler bağlamında göç yönetimi* (Yüksek lisans tezi). Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Karaman.
- Çakmakkaya, B. Y., Batur, N. & Akpınar, T. (2019) Adli Soruşturma Hizmetlerinde Toplam Kalite Yönetimi, *Balkan and Near Eastern Journal of Social Sciences, 05*(01), 154- 166
- Çelik, Y. (2018). *Tüketici hakem heyetleri* (Yüksek lisans tezi). Kırıkkale Üniversitesi, Kırıkkale.
- Çiçek, H., Cantürk, N., & Bozova, S. (2015). Tüketici hakem heyetlerinin Türkiye'deki işlerliği: Burdur ili örneği. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 2*(2), 29-51.
- Döner, A. (2009). Geçmişten günümüze Türk hukukunda kamu görevlilerinin seçimlerde adaylığı. *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 58*(4), 737-776.
- Döner, K. (2017). Tüketici Mahkemelerinin Görevli Olduğu Uyuşmazlıklar. *Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 22*(36), 137-173.
- Durkheim, E. (1986) *İntihar Toplumbilimsel İnceleme*, Türk Tarih Kurumu Basımevi.
- Erat, V. (2016). Mahalli idare birimi olarak köyler ve 6360 Sayılı yasanın etkileri. *Akademik İzdüşüm Dergisi, 1*(1), 87-98.
- Ercoskun, T. (2012). Osmanlı Devleti'nde Muhtarlık Kurumunun İşleyişine İlişkin Düzenlemeler ve Gözlemler. *Türk Dünyası Sosyal Bilimler Dergisi, 60*, 131-154.
- Erdagöz, Ö. (2012). Mahalle yönetimi ve geleceği. *Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi, (1)*, 59-101.
- Ermenek, İ. (2013). Yargı Kararları Işığında Tüketici Sorunları Hakem Heyetleri ve Bu Alanda Ortaya Çıkan Sorunlara İlişkin Çözüm Önerileri. *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 17*(2), 563-630.
- Etgü, M. A. (2008). Marxist Mülkiyet Yaklaşımı. *Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 12*(3-4), 113-133.
- Geyik, S. (2018). Göç ve Afganlar: "İstikrarlı Mülteciler". *Göç Araştırmaları Dergisi, 4*(2), 128-159.
- Göküş, M., Bayrakçı, E., & Alptürker, H. (2013). Mahalle yönetimi ve mahalle muhtarlarının vatandaşlar tarafından değerlendirilmesi. *Suleyman Demirel University Journal of Faculty of Economics & Administrative Sciences, 18*(2), 31-45.

- Güler, Ş. (2016). Toplu iş uyuşmazlıklarının barışçı yollarla çözümünde arabulucu, görevli makam ve yetkili işçi sendikasının fonksiyonları. *Hak İş Uluslararası Emek ve Toplum Dergisi*, 5(13), 26-47.
- Hegem Vakfı (2021). İnsan hakları ve şiddetle sivil mücadele bilincini güçlendirici saha aktörleri yetiştirilmesi projesi 2021-2030. <http://www.hegemvakfi.org.tr/page/sertifika-programlari/17>
- Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu (2012). 6325 Sayılı RG. 22.06.2012, S. 28331.
- Karakuş, Ö. (2013). Suç korkusunun sosyolojik belirleyenleri: Sosyal sermaye mi? Sosyal kontrol mü? *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 14(1), 1-19.
- Karasu, M. A. (2018). Suç korkusu, göç ve Suriyeli sığınmacılar: Şanlıurfa örneği. *Uluslararası Yönetim Akademisi Dergisi*, 1(3), 332-347.
- Kaya, M. (2020). Türkiye'deki Suriyeli mülteci gruplara yönelik şiddet. *Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Akademik Dergisi, TİHEK Akademik Dergisi / Şiddetin Önlenmesi Özel Sayısı*, 231-243.
- Meriç, C. (1998) *Umrandan Uygurluğa*, İletişim Yayınları.
- Merriam, S. B., & Tisdell, E. J. (2015). *Qualitative research: A guide to design and implementation*. John Wiley & Sons.
- Mor, G. (2017) *Aksaçlılardan Öğütler Esrarname*, Mola Kitap.
- Öksüz, M. (2022). Arabuluculuk Müessesesinin Dede Korkut Hikâyelerindeki İzleri. *Culture and Civilization*, 1(3), 50-58.
- Özen, M. (2009) "Kamu davası açma konusunda benimsenen ilkeler, cumhuriyet savcısının takdir yetkisi ve iddianamenin iadesi". *Ankara Barosu Dergisi*, 3, 17-28.
- Polama, M. (1993) *Çağdaş Sosyoloji Kuramları*, Gündoğan Yayınları.
- Ritzer, G. & Stepnisky, J. (2013) *Çağdaş Sosyoloji Kuramları ve Klasik Kökenleri*, Deki Sosyoloji.
- Sirkeci, I. (2017). Bir güvensizlik ülkesi olarak Türkiye'nin mültecileri, Suriyeliler ve Türk mülteciler. *Göç Dergisi (GD)*, 4(1), 21-40.
- Swingewood, A. (1998) *Sosyolojik Düşüncenin Kısa Tarihi*. Bilim ve Sanat Yayınları.
- Şahin, Y. (2018). Aşiretler arası çatışma ve yağmalama kültürü: Rişvan aşireti örneği. *Yüzyüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (42), 359-378.
- Tezcan, M. (1981). *Kan davaları*. A. Ü. Eğitim Fak.
- Wallace, A. R. & Wolf, A. (2013) *Çağdaş Sosyoloji Kuramları Klasik Geleneğin Genişletilmesi*, Doğu Batı Yayınları.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. (9. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yıldız, M., Babaoğlu, C. & Şahin, B. (2016). Kamu politikasını Türk idare tarihi üzerinden çalışmak. *Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 34(2), 133-158. DOI: 10.17065/huniiibf.259137
- Yılmaz, D. (2009). *Kamu davasının açılmasının ertelenmesi* (Yüksek lisans tezi). İstanbul Kültür Üniversitesi, İstanbul.

Yılmaz, V., & Mecek, M. (2019). Türkiye’de mahalle yönetimlerinin tarihsel gelişimi ve hukuki statüsü. *İDEALKENT, 10(27), 769-799*. DOI: 10.31198/idealkent.585490

EXTENDED ABSTRACT

Human beings face many problems both in social life and in everyday life. Problems can be individual, social, between the individual and the individual or between the individual and society. Each society solves these problems with its own cultural methods. Since the problems that cause conflict between the individual and the individual or the individual and the group may harm the social structure, the structure brings solutions to these problems in various ways in order to maintain its own future. While in traditional structures there was a committee of elders composed of elders to solve problems, in modern times there are bureaucratic systems composed of more organized legal-based professionals. In the new system, the role of the council of elders is in governance rather than law. In modern times, the elements that constitute crimes have been defined by law, and even if individuals consent to the commission of these crimes, the order and system of society have been tried to be protected through lawsuits called public cases. Apart from judicial crimes, there are situations that cause disputes between individuals in society but are not defined as crimes. Their elimination is of utmost importance for social peace and welfare. Disagreements between two individuals or two groups in society can cause various conflicts, fights and indirectly social unrest. When we look at the past, it can be seen that events that started with small disagreements led to the emergence of big fights. Therefore, the settlement of minor disputes was considered important and necessary for social peace. While in traditional societies there was a committee of elders that fulfilled this reconciliation work, in modern times the committee of elders continued its existence in local governments and various alternative mediation services were made functional by modern states, aiming to alleviate bureaucracy and judicial burden. These initiatives aimed to build the foundation of society on peace and tranquility. With globalization, technological developments and the widespread use of social media, social change has led to various transformations in social values. This great social change with universal effects has had positive and negative social, bureaucratic, legal and economic consequences. Some of these consequences have led to tension, conflict and violence in society. The criminalization of violence in social life has become a heavy social, legal, bureaucratic and economic burden for modern states. In addition, disagreements and the time it takes to resolve them lead to tensions and polarization in the social structure, creating new dividing points in society. Violence and polarization caused by irreconcilable differences disrupt social peace by preventing social justice, threaten the existence of societies in the long term and build the future in an insecure way. In modern societies, social mediation is seen as a solution for the elimination of conflict and violence caused by conflict, thus aiming to build the future of society in a safe way.

In this study, in the context of conflict and reconciliation theories in sociology; social mediation will be evaluated in order to eliminate social unrest and tension, reduce judicial intensity and rebuild social justice caused by social change caused by globalization, technological developments and social media.

Basic qualitative research design, one of the qualitative research method designs, was used in the study. Document analysis was used as data collection method. As a result of the literature review, the findings of the study indicate that conflicts of interest in the social sphere lead to tension and cause a great intensity in the legal field. This situation creates a serious workload in the judicial structure and the confrontation of people in courtrooms causes polarization by focusing on each other's negativities on both sides. In the face of these problems, modern states have actively introduced the social mediation mechanism to ensure social peace and social justice in order to ensure legal and social justice. As a result, social mediation is considered as a solution to prevent incidents that cause tension and violence in the social structure and to ensure social peace and justice in order to maintain society on a healthy basis. In sociology, social structures are basically evaluated by consensus and conflict theories. Although there are conflicts between social structures from time to time, the aspect that should be focused on is the compromise and problem-solving functions created for the continuation of social structures. Because this aspect sustains societies, ensures agreements and creates opportunities for the continuation of the structure. As a result, the conflict of groups within the same society can jeopardize the existence of societies internally and externally. On the other hand, compromises can enable societies to solve their own problems and establish a more peaceful and peaceful environment internally, while maintaining a stronger stance against the outside and maintaining their existence for a long time.

As a result of globalization, technological advances and the inclusion of social media in everyday life, social changes occur and this leads to the formation of new professions and new situations in society. The new situations that arise with the social change that occurs with the growth of societies also create new conflicts. These disputes can cause social problems such as fights and violence and disturb the peace in social life. Disputes create a serious judicial burden on the courts. Especially financial-based disputes may cause economic losses from time to time. In order to eliminate such losses, to relieve the courts by reducing the bureaucratic burden, to reduce the causes of violence in social life by eliminating familial, economic, individual and collective disputes, and to ensure social peace, modern states see the solution of problems through social mediation without going to the courts as a way out. Determining social values as a measure in the face of new situations and disseminating these values to society through a method such as social mediation can provide reconciliation and create an environment of social peace. At this point, ministries, universities and non-governmental organizations work jointly to carry out projects and act together to disseminate social mediation. The dissemination of mediation through projects for social mediation trainings is one of the grounds prepared for the formation of these reconciliation grounds and the achievement of social peace. Whether these initiatives, where the main goal is social justice by redefining moral rules, will be successful or not will be possible with the response they will find in society.